

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmma Diana

Diana, Antonino

Coloniae Agrippinae, 1656

Horæ Canonicæ Qualiter recitandæ

urn:nbn:de:hbz:466:1-40647

HORÆ CANONICÆ.
Qualiter recitanda.

Hora. 34. **S**ex circumstantiæ in recitando Officio requiruntur: numerus, ordo, qualitas, tempus, locus, & modus.

Septemper solui debet. Semel tantum in die. 35. Numerus est septenarius, quia singulis diebus septem Horæ sunt perfoluendæ, quæ tamen omnes constituunt unum Officium, quod in vno die vnum tantum recitandum præcipitur: & qui recitat per Breviarium Rom. extra chorum, non tenetur ad Officium B. Virg. aut ad Psalmos Graduales, & Pœnitentiales in feriis præscriptis, nec ad Officium Defunctorum in secundis feriis Adæ & Quadragesimæ, & in prima feria cuiuslibet mensis †.

Et multi docent non adesse obligationem recitandi Officiū Defunctorum die 1. Nouēbris extra Chorum. 36. Imò quidam DD. apud Wolfes. tom. 1. tract. 5. c. 1. num. 57. idem dicunt de officio defunctorum diei 2. Nouembr. quo eorum commemoratio celebratur: quod probari potest primum ex Bulla Pij V. posita initio Breviarij, in qua Papa ait, suam intentionem non esse obligandi ad recitationem Officij defunctorum in diebus præscriptis in Breviario, non faciens exceptionem huius diei: & eodem modo loquuntur Zech. in sum. tom. 2. c. 83. num. 16 & alij Doctores. Deinde, quia in Rubrica illius diei non habentur verba præceptiua, & peculiaris, sed solum dicitur, quod post *Benedicamus dicuntur Vespera Defunctorum*, sicut etiam habetur in Rubrica feriæ 2. post primam Dominicam Quadrag. Et tandem ex probabili sententia Vasq. in opuse. de benef. c. 4. §. 1. art. 2. dub. 1. num. 58. & aliorum, quod in diebus Rogationū, & D. Marci processionibus nō interfunt, non tenentur ad priuatam recitationem Litaniarum, cum tamen in Rubrica talium dierum talis obligatio exarata sit verbis præceptiuis. Et ratio istorum Doctorem est, quam nos attulimus: quia Litanie sunt pars Psalmorum pœnitentialium, ad quorum recitationem in

diebus signatis, Papa inquit se nolle obligare.

Verum non est recedendum à contraria sententia, quæ est communis, quia proprium officium illius diei, est officium Defunctorum, vnde *Commemoratio Defunctorum* inscribitur; & Ecclesia dispensans cum Prædicatoribus ad vnum tantum officium, designauit recitandum officium Defunctorum, omissio officio de Octaua. Adde, quod si talis dies incidit in Dominica, transfertur in diem sequentem.

Ad argumentum in contrarium. Ad r. respondetur, Bull. loqui de officio defunctorum singulis mensibus recitandum, non de hoc, quod semel tantum in anno recitandum est in eorum commemoratione: varia enim humanæ vitæ negoria, non militant pro hac vnica, sed pro illis multis officij recitationibus. Et si hæc Bulla ex consuetudine, & Ecclesiæ sensu interpretata fuit, vt patet ex doctores post illam scribentibus, quæ consuetudo est in se grauis, difficilis generalis, & de violentibus illam vitæ timorati malè sentiant, sola fortasse sufficeret ad obligationem inducendam, iuxta dicenda *V. Jus, num. 24.* Ad secundum respondetur, ad hoc, vt ad sit obligatio recitandi aliquod Officium, non requiri verba præceptiua in eius assignatione, cum assignatur tamquam proprium alicuius diei, nam obligatio oritur ex præcepto generali Ecclesiæ de recitando quotidie officium, & Bulla Pij Quinti de recitando eo, quod in Breviario præscribitur p. 4. in fine, quasi. v. nica.

Ad tertium. Quamuis opinio illa Vasquez sit probabilis ex ratione citi assignata (& præterea quia verba præceptiua, quæ in illis rubricis apponuntur, secundum *Castrum lib. 1. de leg. poen. cap. 5. docum. 4.* inducunt obligationem solum venialem, part. 2. tract. 12. ref. 42. & part. 4. cit. §. Sed dato: Verior tamen, & tutior est contraria Gauanti in Rubr. Miss. tom. bet ordo, tit. 2. sect. 6. cap. 16. num. 3. ex paritate nimirum inter Horas rationis cum Officio defunctorum in quâ inter die 2. Nouembri, de quo hæctenus part. partes ip- 4. tract. sarum.

Sed contra-rium dicendum est ex rationibus

Et consuetudine.

In utroque casu.

4. tract. 4. resolut. 22. 6. & part. 9. tract. 7. resolut. 29.

37 ORDO Horarum est, ut prius dicatur Matutinum cum laudibus, deinde Prima, Tertia, & c. Psalmorum vero, lectionum, antiphonarum, & c. quem præscribit Breviarium *. Circa quæ Vasquez ubi sup. dub. 4. num. 66. quo dicit. Primum, quod inuertens ordinem Horarum, dicendo prius Primam, deinde Matutinum, & c. peccat mortaliter, quia derogat communi Ecclesiæ consuetudini in re graui. Secundum, quod peruertens ordinem Psalmorum nunquam excusatur à venialibus, quia nunquam suppetere potest ratio, cur quis non possit æque bene recitare priorem quando vult recitare posteriorem. Sed primum non approbat Bonacina; quia inuersio Horarum est defectus in accidente, non in substantia. Ita ille de Horarum disp. 1. quæst. 3. punct. 4. num. 5. ubi addit cum Gauant. ubi sup. sec. 1. c. 5. tit. 8. num. 3. talem inuersionem secluso scandalo fieri posse etiam in choro. part. 2. tract. 12. res. 16. & ego existimo cum Villalobo tom. 1. tract. 2. 4. dub. 13. num. 1. quod si quis recitaret Matutinum diei sequentis priusquam diei præsentis compleuisset, peccaret solum venialiter. ibid. res. 15. Et iterum tenet Sanch. in opus. 10. 2. lib. 7. c. 1. dub. 37. num. 4. & quamuis Nauarrus, & alij penes ipsum contrarium doceant, quia dies sequens non videtur incipere, nisi post solum pensum Horarum præsentis diei: nostra tamen opinio probabilitate non caret. part. 4. tract. 4. res. 9. ante finem §. 1.

Es si quis recitaret Matutinum crastinum ante per solutum officium horarum faceret.

Seruari etiam debent rubricæ. Et unusquisque sui Breviario. Quamuis probabilis sit, Religiosus ut possit Primam

38 * QUALITAS etiam seruanda est; nam additi Breviario Romano debent recitare Officium iuxta illud, & vnusquisque similiter iuxta suum. Et cum præscribitur Officium de feria, non debet dici de Sancto, & c. §. Sed
39 Nota primò, probabilem esse opinionem Portellij V. Horæ can. num. 6. contra Barbosam in collect. rom. 1. lib. 3. tit. 41. c. num. 10 quod omnis Religiosus in recitatione priuata ut possit Breviario Romano, relicta consuetudine suæ Ecclesiæ ex antiqua consuetudine p. 11. 17. Summa Diana.

2. res. 64. Bulla enim Pij V. non reuocat consuetudines circa recitationes priuatas, sed tantum circa publicas part. 1. 17. 12. res. 10. & part. 3. tract. 2. res. 135. & part. 7. tract. 1. res. 8. & Innocent. IV. concessit, ut Religiosus extra conuentum recitare possit Officium cum Religioso alterius ordinis cum Breviario illius. Ita Rodr. in comp. res. 24. num. 34. res. 41. cit. Imò Clericus qui omisso Breviario Romano, vteretur semel aut iterum Breviario D. Dominici v. g. non peccaret mortaliter, ob paruitatem materiæ. Ita Cuiusdam part. 1. pr. 3. art. 5. dub. 4. concl. 1. contra Garciam tom. 1. pr. 3. c. 1. num. 150. res. 10. sup. cit. post medium, & part. 7. tract. 11. res. 9. An verò Prælati Regularis Religionis additi Breviario Romano dispensare possint in choro, ut semel aut iterum ab illo recedatur, vide V. Prælati n. 21. Vtrum autem Regularis extra chorum satisfaciat præcepto, per soluendo Horas Canonicas secundum Breviarium alterius Religionis; Affirmat Caramuel in Regul. D. Benedicti, disp. 109. num. 1394. qui putat officio diuino satisfieri quoad essentiam tam recitando secundum Breviarium Romanum, quam alterius Religionis, & solum variari quoad modum, ideoque nullum esse peccatum, nisi veniale. Sed contrarium docuit nouissime Lezzana, in sum. qq. Reg. 10. de. 2. num. 18. Quia quando Regularis dicit officium iuxta Breviarium Romanum, licet hoc facit secundum probabilem opinionem, quia se conformat Ecclesiæ Romanæ, quæ est mater omnium ecclesiarum, hoc autem non procedit, quando v. g. Carmelitanus relinquit suum officium, & recitat cum officio Dominicanorum. Præterea quislibet Religiosus tenetur sub mortali dicere Horas Canonicas iuxta Breviar. pro sua religione approbatum. Vide c. de his, & c. placuit dist. 12. p. 7. 1. 11. res. 8. & contra Caram. Vide p. 11. 17. 1. res. 8.

Breviario Romano, relicto proprio.

Non aucterius Religionis.

Es si quis pro officio de feria recitaret de

40 Nota secundò, quod si quis ex accedia & sine iusta causa, Officium præscriptum commutaret in aliud breuius, Officium de feria in Officium de Sancto, satisfaceret præcepto, quia illud impler-

Es si quis pro officio de feria recitaret de

Sancto, nō peccaret mortaliter.

impleret quoad substantiam, quæ est, ut quotidie recitentur septem Horæ canonicæ, quamvis, quia non impleret quoad qualitatem præscriptam, peccaret venialiter. Ita Catechanus V. hora, c. 2, contra Valquez de benef. c. 4. §. 1. num. 60. Id quod contra Suarez tom. 2. lib. 4. c. 25. num. 11. procedit etiam si id frequenter fiat; nam si licet semel, licet etiam frequenter; cum singulis diebus adsit novum præceptum, sicut in diebus Quadragesimæ adieiunandum *part. 1. tract. 2. resolut. 5. & part. 7. tract. 11. resolut. 10.* Nec facienda est compensatio, ut recitetur æqualis factorum verborum moles et, quæ præscribitur, contra eundem; nam si aliud Officium recitans satisfacit, ad quid illa compensatio? Si vero non satisfacit, nec compensatio iuabit: nam ideo non satisfacit, quia non recitat præscriptum, unde non sufficit recitare æquale vel maius, sicut pro assistentia sacrificij non satisfacit, qui in die festo aliud opus rependit quantumvis maius. Ita Vrga *part. 1. c. 12. cas. 17. ibid. †* Sed limitatio de frequentia videtur conformis doctrinæ præcedenti, & sententiam de compensatione Auctor approbare videtur in *part. 5. tr. 5. res. 26. §. Notandum*, dum inquit, non satisfactorum eum, qui pro Officio longè recitaret Officium Resurrect. * & p. 7. §. 11. res. 7. & p. 11. tr. 1. res. 26.

Secus si recitaret de beatificato

41. Nota tertio ex Granado in 2. 2. contr. 1. tract. 7. disp. 4. sect. 2. nu. 19. certum esse, quod qui loco Officij præscripti recitaret Officium de aliquo beatificato extra eius diem, non satisfaceret præcepto. Aditque, neque id ex devotione licere, quia est verus cultus ab Ecclesia illi concessus pro certo die & personis, ac proinde in alio die vel ab aliis personis adhiberi non potest, Et eadem est ratio de Missa. *part. 4. tr. 4. resolut. 231.*

Quid si quis adderet aut detraheret aliquid ex officio canonicis

42. Nota quarto, addentem vel detrahentem aliquid in Officio canonico tamquam perpetuo duraturum, quamvis minimum, secundum Suarez c. 15. nu. 15. peccaret mortaliter: cum ob introductionem novi ritus & cultus: tum ob usurpatam iurisdictionem. Sed Palaus *so. 2. §. 7. disp. 2. punct. 2. n. 15.* peccatum solum

venialiter putat. Et quid quid sit de hoc, certum est satisfactorum officio, quia recitat totum quod debet. Ita Palaus *num. 16. part. 5. tract. 5. res. 64.*

43. Nota quinto, recitantem Matutinum de Sancto, & horas Canonicas de Feria, in sententia eorum qui dicunt dari octo præcepta de officio diuino, & omissionem eiusdem non unum, sed octo esse peccata mortalia, non peccate mortaliter, sed satisfacere singulis præceptis quoad substantiam, tot autem peccata venialia committere, quot Horas mutat, & legit contra Rubricas. In opposita vero sententia, peccat mortaliter, quia non legit officium Diuinum, sed duo leui officia, quæ non possunt ita connecti, ut unum officium diuinum constituent; quia ex aliquot Horis de Dominica, & alijs de feria, si coniungantur, non exurger officium diuinum approbatum à Sede Apostolica. Et hæc omnia docet Caramuel in *Regul. D. benedicti disp. 110. n. 1403. part. 7. tract. 11. res. 11.*

44. TEMPVVS pro recitandis Horis alicuius diei secundum Fillucium, *tr. 23. c. 8. num. 275.* incipit ab hora quarta post meridiem diei præcedentis, quæ in æquinoctio est 22. horologij Itali. in solstitio æstivo 20. cum dimidio plus minus in hyemali, 21. Itæ cum dimidio. Gaucantus *sec. 2. cas. 5. tit. 6. num. 6.* putat Matutinum crastinum recitari posse à tertia hora post meridiem hodiernum. Molsæsius *tom. 2. tract. 5. c. 2. nu. 59.* recitari posse hora vigesima, *part. 2. tr. 12. res. 31.* Et ego probabilem puto opinionem Sanchez *tom. 2. lib. 7. c. 2. dub. 37. num. 4.* quod recitari possit hora 2. post meridiem, seu statim post Vesperas; nec peccati mortalis reum indicatem, si quis in Quadragesima, in qua Vesperæ dicuntur ante prandium, Matutinum diceret statim post prandium: nam tunc dies sequens videtur iam incepisse († præsertim quod tunc non anticipantur Vesperæ, sed post punitur comestio, quæ cœna sapius quam prandium vocatur. *) Et si quis ab hora secunda post meridiem recitaret Matutinum, nondum recitatis Vesperis & Completorio nec peccaret mortaliter,

Quid si quis recitaret Matutinum de Sancto, & horas de Feria?

Tempus pro Matutino probabile est incipere à vespere præcedentis diei.

raliter, ut dictum est num. 36. part. 4. tr. 4. ref. 9. Et finito officio presentis diei probabile est recitari posse matutinum sequentis à tertia hora post meridiem sine veniali. *part. 10. tract. 10. resol. 46.*

Et Laudes dici possunt separatim. 45 Laudes verò dici possunt separatim à Matutino absque mortali, & secundum Bonartium, c. 17. n. 4. absq; vlla culpa. Debet tamen tunc Matutinū terminari Oratione, sicut Matutinū Natiuitatis. Ita Gauaneus *ubi sup. sect. 4. c. 2.* Sed negat Sanchez *dub. 20. num. 2.* quia de hoc non habetur præceptum, nisi pro nocte Natiuitatis, *part. 5. tract. 14. ref. 48.*

Sunt tamē hora statuta. 46 * Ve veid absque omni culpa Hora recitentur, Matutinum dici debet ab occatu Solis vsque ad auroram; Laudes vel vnā cum Matutino vel seorsim illucelente iam die; Prima, oriente sole; culpa recitanda. Tertia, aliquanto post; Sexta, adulo iā die. Nona, propè prandium, & Complet. propè noctem.*

Qua mutari possunt per breue tempus. 47 Aduertit autem Sanch. *dub. 35. n. 5.* pro tollendis scrupulis, non esse peccatum veniale, anticipare, aut postponere Horas per modicum tempus, quod putat esse semihoram, aut tres quadrantas, vel integram horam ad summum, *part. 4. tract. 4. resol. 9. §. Notandum, & part. 7. tract. 11. ref. 15.*

Et ex iusta causa etiā notabiliter 48 Qui verò notabiliter Horas anticiparet vel postponeret, non peccaret mortaliter, & ex causa iusta, nec venialiter iusta causa esse potest maior deuotio vel periculū occupationis superuenientis. Ita DD. cōmuniter *part. 2. tr. 12. ref. 14. Sanch. dub. 36. n. 3.* iustam etiā causam esse inquit, quod studiosus totum Officiū recitet tempore vespertino, eo quia studiis est ineptū *par. 4. r. 4. ref. 9. in fine.*

Etiam in choro. Nota etiam cum Valentia *tom. 3. disp. 6. quest. 2. punct. 10.* contra Suar. *tom. 2. lib. 4. c. 15. num. 11.* quod etiam recitantes in choro, non peccant mortaliter, & satisfaciunt, si recitent extra horas præscriptas. *part. 2. tract. 12. ref. 14. & par. 7. tract. 11. resol. 12.*

Sed qui o- 49 Et tandem nota, quod licet qui mittit Officiū hodie, cit recitando postea cras, Molfes. tamen non potest

at beneficiarius, satisfacit pro honore beneficii in ordine ad restitutionē, sicut Capellanus, qui Missam, quam hodie celebrare tenetur, celebrat cras. Sed contra ipsum stat Henric. *li. 13. c. 13. n. 1.* cum communi; eo quia Bulla Pij V. cogitōne ad restituendum ipso facto, abque alia declaratione; vnde tracto die hodierno, beneficiarius iam contraxit pœnam restituendi, à qua non potest amplius semetipsum eximere. *part. 1. tr. 2. ref. 24.* Non est audienda sententia Camuelis, qui putat nullam esse obligationem legendi horas certo tempore; audienda, inquam, non est, quia ob id Canonice dicuntur, quod horis præscriptis recitentur. *Nav. c. 3. de orat. n. 26. vide p. 11. tr. 1. ref. 9.*

50 * LOCVS pro recitatione priuata nullus præscribitur; pro publica præscribitur chorus.*

15 Porro ad recitationem publicam tenentur Canonici, quibus proinde distributiones præbentur. Et si à choro ad sine causa, secundum Suar. *c. 10. nu. 17.* peccant mortaliter, etiam si ratam distributionē restituant, id quod testat declarauit S. Congregatio apud Garciam *10. 1. part. 3. c. 2. n. 319.* quia tamē multi id faciunt probabilem existimo sententiā Reginaldi *tom. 2. lib. 18. c. 13. nu. 170.* quod si domi recitent, & chorus an aliis persoluatur, neque id faciant ex contemptu, aut cum scandalo, peccant venialiter tantum. *part. 2. tr. 12. ref. 31. & part. 4. tr. 4. ref. 149. §. Notandum est. & ref. 117.* Persoluitur autem legitime Officiū in choro per quatuor; nam ex Macigni *de Hor. Cā. c. 36. num. 24.* quatuor Canonici conuertunt chorum *ref. 31. cit. in fine.* Scādo autem in sententia Suarez, tres aut quatuor dies in anno vltra tempus in Concilio permittunt Choro non interesse, non erit mortale ut docet Bonac. *disp. 1. quest. 1. punct. 2. num. 1.* quamuis Suarez excuset solum absentiam vnus diei. *ref. 117. ut §. Nota tamen, & part. 5. tract. 5. ref. 26. in fine.*

51 Tenentur etiam ad psallendum in choro Regulares, sicut, & ad celebrandum Missam solemnem. Non quidē de iure;

Hora dice debent in choro.

A Canonici.

Et Regularibus.

Eff. 2

Sicut & Missa solemnis.

iure; nam nullus Canon id præcipit, sed ex longa, vt loquitur Bordonus tom. 2. lib. 6. quæst. 2. c. 3. §. 3. num. 22. (ap. 21, & recepta consuetudine regulam interpretante, & Regularium Ecclesiis cum cathedralibus, & collegiatis connumerante. Erta interpretanda est Clem. 1. de celebrat. Missæ dolentes, & c. creatura, quamuis hæc duo capita non loquantur de Regularibus. Et quidem consuetudo circa Officium apud omnes recepta est sub mortali non ita de Missa solemni, nam Clerici regulares, qui Theatini dicuntur, non habent talem consuetudinem pro diebus ferialibus, & pro festis non habent obligationem sub mortali, quidquid contra doceat Peregr. in 3. part. tract. 2. ref. 8. part. 4. tract. 4. ref. 6. Obligatio autem Officij in choro non obligat singulos seorsim, sed communitatem; unde recitans exera chorum etiam frequenter, non peccat mortaliter. Ita Torres in 2. contr. o. tom. 1. disp. 86. contra Peregrin. ubi sup. part. 3. tr. 2. ref. 18. Prælati verò tenentur curare, vt chorus frequenter ad suam verò præsentiam ex vna parte recitentur, magis quam ceteri excusantur. Vide V. Prælati, num. 2.

Qua obligatio agit omnes simul, nõ singulos seorsim.

Et requirit in Conuentibus ad minus quatuor residentes.

Et ex causa legitima factis est, recitari in sacristia, vel oratorio.

Modus recitanda sunt

Aduerte hic, P. Bordonum in cons. reg. quæst. 4. num. 8. docere in paruis conuentibus non adesse obligationem ad chorum, nisi adint ad minus quatuor Religiosi choro additi, imò vt plurimum quatuor vel quinque residentes excusari, quia obligatio chori pro Religiosis non est ita stricta, sicut pro beneficiariis collegiatis sed alij, quatuor residentes non excusant, pars. 6. tr. 8. ref. 22. in fine. Aduerte etiam, Horas Canonicas ex causa legitima persolui posse in Sacristia, vel Oratorio, etiam distito, ab Ecclesia, & qui illi non coniungitur, muro communi, quia officium in dictis locis dirigitur ad Ecclesiam, & Religiosi moraliter dicuntur in Ecclesia canere. Palaus tom. 2. tract. 7. disp. 3. punct. 4. num. 1. saluo meliori iudicio. pars. 6. tract. 8. ref. 13. & nouissimè. part. 10. tract. 11. ref. 16.

notè iuxta cit. cap. dolentes recitentur; debent enim verba debito modo profecti, non nimis celementer, & si recitantur cum socio, expectari debet sius alterius versus * Verum

studiosè & deuotè.

54. Qui syllabas voluntariè abscondit, seosum tamen verborum notabiliter non corrumpit, satisfacit, quia non vult substantiam Officij, Ita Filliuc. cap. 7. num. 232. Idem dicit de eo, qui ita celementer canit, vt semper aliquas abscondat syllabas, & audientes non possunt eius verba cum attentione percipere, cessante contemptu, scandalo, & notabili seclusus interruptione. Et socius sic recitans satisfacit etiam ipse part. 2. tr. 12. ref. 32.

Satisfacit tamen qui syllabas voluntariè abscondit, sine notabili sensus interruptione.

55. Med. C. de or. quæst. 7. requirit vt recitans Officium priuatim sic clarè, & distinctè pronunciet, vt seclusus impedimentis, ab assistentibus audiri possit. Contra verò, Bonac. de Hor. can. disput. 1. quæst. 3. punct. 1. §. 1. num. 23. putat, sufficere motum labiorum, quamuis nec ipse recitans seipsum audiat: nam hic verò vocaliter orat, vt patet ex communi vsu fidelium; & præceptum est ad dicendum, non ad audiendum, & aliqui surdaster deberet voce altissima recitare. Sed opinio Medinæ est nimis stricta, opinio verò Bonacinae admittenda solum est pro seculis, vt bene ait Filiucius cap. 3. num. 117: nam de reliquo vox orantis debet esse audibilis, saltem ab ipso orante, vix enim formati potest vox, quæ ab ipso profertente audiri non possit: & verba, quæ seclusis impeditis, non possunt audiri non videntur verba, sed quidam motus in gutture, seu inter dentes, quem detestatur C6c. Basileense sess. 21. §. 2. Sic Bonac. de Hor. can. lib. 2. cap. 2. §. 8. & alij, part. 7. tr. 6. ref. 10. Et olim recitando part. 2. tr. 12. ref. 11. Et part. 7. tr. 11. ref. 16. profus eliminanda sententia P. Bruni chassaign, qui asserit non horas modò, sed etiam missam, exceptis verbis consecrationis, planè mentaliter dici posse. part. 11. tr. 2. ref. 10.

Debet recitans distinctè seipsum audire.

56. Quamuis autem de iure antiquo Et Concil. Aquisgran. cap. 131. ibi, Canonici cum eis Religiosissime in Choro standum, & psal-

ter cantare solentur.

lendum est, & ex institutione Canonica-
tus, Canonici non satisfaciunt existen-
tes in choro, & submissè psallentes, nisi
cum aliis cantant, hodie tamen contra-
rii in recitandum est cum Lesio lib. 2. cap.
34. aut. 3. num. 183. quia legitime præseri-
pta consuetudo citatum usantiquavit
si quidem in eo præceptum imponeba-
tur nam Cenedo quest. 2. n. 16. putat dari
solum consilium: Tridentinum autem
in hoc, ex negligentia. Episcoporum
non fuit receptum, & declaratione Car-
dinalium, quam affert Comitulus lib. 1.
quest. 62. num. 3. non constat authenticè
part. 2. r. 12. ref. 6.

Horæ inter-
rumpi pos-
sunt.

57 Nauarrus cap. 16. num. 73. putat, Of-
ficium necessarium dici debere continua-
tum, ita quod interruptus vult nocetur-
num verbi gratia inter Psalmum, & Psal-
mum, non satisfaciat quia non dicit v-
nam Vesperatum aut Conpletotij ora-
tionem, sicut præcipitur. Sed contrariis
sententia Fernandè 2. part. 3. cap. 15. §. 7. n.
5. est probabilis, quia, ut notat Lessius c.
37. dub. 19. num. 57. non solum quilibet
Psalmus, sed etiam quilibet versiculus
seorsim sumptus, est integra oratio, lau-
datio, vel sententia, non habens neces-
sariam cum aliis connexionem: Potest
ergo quis incipere Vesperas v. g. & inter-
rumpere, complendas post duas horas
absque mortali. part. 2. r. 12. ref. 4. Et ita
tenet Sanchez in opusculo tom. 2. lib. 7. cap. 2.
dub. 19. num. 5. etiam si quis interrupisset
animo incipiendi de nouo: nam recita-
re potest, quod superest part. 4. tract. 2.
ref. 17.

Et recitans
cum socio
potest audi-
re antipho-
nas non om-
nes & le-
uantes ab
illo.
Et si ille ha-
bet privile-
gium ecclia-
sticum Bre-
uiar. obre-
uiat. p. 1. tra-
ct. 1. r. fol. 6. contra Car. m. uel em.

58 Qui recitat cum socio, non tene-
tur secundum Villalobos tom. 1. tract. 24.
dub. 1. nu. 4. recitare cum illo antipho-
nas, sed sufficit, quod dicentem socium
audiat. Si autem non audiat partem, quam
socius recitat, non satisfaciunt præcepto,
sicut vice versa si socius non audiat, qua-
tu legis, licet tu satisfacias, non tamen
ille, quia preces tuæ non fiunt illi com-
munes nisi per auditionem, alias et-
iam surdus posset legere cum socio,
& sic legem adimplere, quamuis pone-
ret tantum medietatem rei præceptæ.
p. 1. tract. 1. r. fol. 6. contra Car. m. uel em.

Itemque docet de lectionibus, quod ni-
mirum recitari omnes possint à iunio-
re, qui melius legit, & sic etiam, qui
solus dicit psalmos, & nouem lectiones
augiat legere ab alio. Peliz pars. 9. tract.
7. ref. 38. contra Azorium apud ipsum
part. 2. tract. 12. ref. 12. & part. 7. tract. 11.
ref. 6. Aduerte etiam quod socius habent
et spriuelegium recitandi Officium anti-
cipare, vel cum Breuiario breui, satisfacit
etiam ipse: quia quod priuilegium
disponit in vno correlatiuo, extendi e-
tiam debet ad alterum. Ita Pottellius V.
Horæ num. 8. part. 2. tract. 12. ref. 23. & ob-
ligatus recitare officium per se non potest
per aliam, debet tamen si bene faceret
pro restitutione celebrare facere ali-
quas Missas, part. 9. tract. 9. ref. 22. & ha-
bens plura beneficia, non tenetur plura
officia recitare, ibid. §. Nota secundò, ob-
tens beneficium, quod est nullum pro-
pter causas legitimas nec ex illo percipit
fructus, non tenetur ad officium, quia sua
culpa hoc sibi euenit, ibid. Nota tertio. Si
ablatio fructuum sit temporanea iusta vel
iniusta, tenetur ad officium. Nota quarto.
59 Deuote autem recitari Offici-
um est recitari attendendo uerbis, aut
seculi, aut Deo presentij &c. Est autem
attentio duplex, actualis & virtualis. Il-
la est, cum mens actu occupatur circa
obiectum; hæc cum incipit occupari in
principio actionis, sed postea inuolun-
tariè distrahitur, illa secundum omnes
non est necessaria. Hæc omnes ferè re-
centiores volunt requiri, & recitantem
cum uoluntaria distractione non satisfacere,
tunc quia c. delentes præcipit recitatio
ad deuotam, tunc etiam, quia præcipit ac-
tum orationis, qui cum sit colloquium
cum Deo in actu interiori præsertim cõ-
sistit. Sed Coninch in 3. part. quest. 83. art.
6. n. 291. & alij amplexi sunt contrariam
opinionem Durandi in 4. dist. 15. quæst.
11. quia Ecclesia extra Confessionem
non habet iurisdictionem in occultis.
Caput ergo dolentes præcipit actu deuotum
externum (ait Egidius) qui satis
fit ad externam Religionem, contra il-
los, qui inter recitandum confabulabatur
cum secularibus. Actum autem exter-

cit etiam
ipse.
Postea re-
citante
psalmos
audire la-
tis ab
atio.
Non debet
per alium re-
citare sa-
cere officium
qui tenetur
per se.
Beneficium
nullum non
obligat ad
officium.
Ad recita-
tionem hora-
rum non
requiritur
attentio
actu
Et secundum
aliquos nec
virtutis.

num orationis debite factum sine risu, confabulatione, &c. esse verum actum orationis externum, sicut externa oratio idolatriæ *part. 2. tr. 12. & part. 7. tr. 10. ref. 30.*

An verò Canonici confabulantes in choro, luorentur distributiones Probabiliter aliqui affirmant. Et multo magis assistant.

40 Igitur Canonici, qui in choro aliis canentibus confabulentur, aut cultum externum aliter non servarent, propter c. dolentes, peccatent mortaliter, & tenerentur ad restitutionem fructuum iuxta Later. & secundum Ledes. *to. 2. tr. 9. c. 4. concl. ult. diff. 1.* etiam distributionum, quæ licet illis competat pro sola assistentia c. licet de prob. & c. unic. de Cler. non recita. tamen si confabulantes non dicuntur verè præsentem, l. coram Titio, ff. de ver. signif. *part. 2. tractat. 12. ref. 7.* Quod si debite assisteret, quamvis non canerent, possent medietatem distributionum recipere. Ita Beia *part. 1. cas. 5. ibid. ref. 32. & part. 4. tract. 4. ref. 2. 7. 9.* Nota etiam. Satis tamen probabile est sumere posse integras, etiam si assisterent confabulando, ut ex supradicta ratione tenet Sâch. *in Opusc. tom. 2. lib. 2. c. 2. dub. 100. numero 2. part. 4. tract. 4. ref. 149. & dubitanter olim ref. 7. dub. cit. in fine &c.* Si verò Canonicus choro assistat & Officium recitet voluntariè distractus, (etiam in sententia requirente virtuales attentionem) esto non satisfacit præcepto c. dolentes de attentione; satisfacit tamen præcepto recitandi lato in Bulla, & alibi, & sic non tenetur ad restitutionem. Ita probabiliter Lesius *lib. 2. c. 37. dub. 11. n. 68. p. 2. tr. 12. ref. 1.*

Intentio satisfaciendi non requiritur.

61 Placet etiam opinio Portell. v. *Horæ autem satisfaciendi 3. disp. 88. sec. 3.* quod non sit necessarium recitare Horas canonicas cum intentione satisfaciendi præcepto, imò satisfieri etiam ab eo, qui recitaret cū expressa intentione non satisfaciendi pro tunc. Quod generaliter dictum volumus de omni præcepto, quamvis etiam contraria opinio sit probabilis *p. 2. tr. 12. ref. 37.*

Dubius an aliquem Psalmum omiserit non tenentur reiterare, dummodo probabiliter se illum dixisse conjectet quia & propositum habuit reci-

tandi, & se Horam incepisse, & librum tenuisse meminit. Imò timoratus non bene facit iterum recitando, & Confessarius deberet ei id prohibere ad vitandos scrupulos. Ita Homobonus *vol. 1. p. 5. ref. 210 part. 4. tr. 3. ref. 68.*

63 Qui detinetur in pulsandis organis, transferendis libris, dando chartæ, vel simili alio munere, secundum Suarez *to. 2. lib. 4. c. 14. n. 13.* tenetur postea privatim recitare illas Officii partes, quas audire non potuit. Sed mihi probabilis est sententia negativa Molfæii. *tr. 5. c. 1. nu. 21.* quia chorus, cui servit, satisfacit etiã pro ipso. Et idem dic, si Clericus, dum alii canunt, studet lectioni, quam lecturus est. Torres *in 2. 2. tr. 1. disp. 7. nu. 12. p. 2. tr. 12. ref. 11.*

64 Cardinalatus ut Cardinalatus non inducit obligationem recitandi horas canonicas, Gonzales, teneri docet Melderus. Amice lector si affirmati ad hęc eas tene, quod tunc obligatur quãdo accipit birettum, quia est verè Cardinalis. Diana *p. 8. tr. 7. ref. 1.*

65 Qui solus recitat officium ex regulatibus potest illud mentaliter recitare, etiam si non explicet vocaliter verba S. Sanctorus à Melfi meus amantissimus præceptor: quæ opinio ab aliis non est iudicata, nec ego audeo tanto præceptori contradicere, sed tu cogita *ib. ref. 58.*

66 Non peccat mortaliter omitteus unam horam partem ex officio, cū sit materia parva, & levis. Marchinus *part. 8. tractat. 7. ref.*

HORÆ CANONICÆ
Quibus de causis omitti possint.

Ab Horæ

67 **P**rima causa à recitatione Horarum recitatum excusans est infirmitas: non omnis, sed gravis, & cui recitatio mediè prudentis iudicio damnum inferret. Quamvis non ob id obligandus foret ad officium, ait Sancius *disp. 15. noceret. num. 2.* quod cum amicis conversari, & confabulari possit: confabulatio enim diverterit animum, sed officium applicat. *eis confabulatio. part. 1. laripossit.*

omiserit, an iterare debeat?

Et qui detinetur in pulsandis organis, ferendis libris, &c. supplere quod non audit.